

“OUD-KAMPIOENEN, NOC*NSF EN DE POLITIEK MOETEN ZICH UITSPREKEN OVER SOTSJI.” TEKST **HUUB TER HAAR** FOTOGRAFIE **JOHN KRAMER**

Ranomi Kromowidjojo

“In de zwemwereld ken ik geen homo’s”

Hoe is het gesteld met de acceptatie van homoseksuelen in de professionele zwemwereld?

“Ik heb nog nooit nare of beledigende dingen meegeemaakt. Ik realiseer me tegelijkertijd dat ik buiten Johan Kenkhuis geen topzweimmers ken die publiekelijk uit de kast zijn gekomen. Eigenlijk is dat wel vreemd, als je nagaat dat er wereldwijd duizenden atleten actief zijn in de zwemsport. Homoseksuele zwemmers zijn er ongetwijfeld, want er gaat wel veel gossip rond. In het Nederlandse zwemmen denk ik dat homoseksualiteit redelijk goed geaccepteerd is. Zwemmen is een individuele sport. Je bent vooral met jezelf bezig. Het is een veilige en kleine wereld waar geen sprake is van groepsdruk. Ook hebben we gelukkig geen last van gewelddadige fans.”

Hoe verklaar je dan dat er zo weinig topzweimmers uit de kast zijn?

“Dat weet ik niet. Gek hè, eigenlijk? Zwemmen is geen contactsport, zoals judo of voetbal. Je blijft in je eigen baan. Topzweimmers zijn veelal relaxed. Er is geen strijd tussen twee ploegen, dus zou het klimaat er wel veilig genoeg voor moeten zijn. Bij zwemmen speelt seksuele voorkeur in mijn ogen nauwelijks een rol. Misschien is het daarom gewoon geen issue.

In Nederland ligt in de zwemwereld – zoals ik het ervaar – geen taboe op homoseksualiteit. De omgang is hier vrij. In Amerika ligt dat bijvoorbeeld

veel moeilijker. Je zwemt daar primair voor je vaderland, voor de natie. Dat levert meer druk op. In het conservatieve Oost-Europa en Rusland is het natuurlijk allemaal nog veel moeilijker.

Omdat homoseksualiteit in het zwemmen hier geen thema is, denk ik dat niemand er behoefte aan heeft om zijn of haar seksuele voorkeur expliciet naar buiten te brengen. Iedereen komt op wedstrijden om te presteren en gaat na afloop weer zijn eigen weg. Voor de meeste topzweimmers doet het er niet toe wat je afkomst, geloof of geaardheid is. Bij de vrouwen ken ik geen lesbische zwemsters, terwijl ze wel volop vertegenwoordigd zijn in bijvoorbeeld voetbal of hockey.”

Jij scheept ons op met een raadsel: weinig of geen topzweimmers zijn ‘out’?

“Inderdaad.”

Onderschrijf jij het belang van homoacceptatie voor de prestaties van sporters?

“Ik vind het vooral belangrijk dat je jezelf kunt of durft te zijn, ongeacht de mening van anderen. Of je nou homo of hetero bent. Of dat je zwemmen nou wel of niet leuk vindt. Iedereen moet uit de kast kunnen komen. Ik accepteer iedereen zoals die is, mits anderen respectvol zijn.”

Vind jij dat de zwembond en de internationale zwemfederatie beleid zouden moeten maken rondom dit thema?

“De focus zou daarin wat mij betreft vooral op respect moeten liggen.

Ik wil graag dat iedereen zichzelf kan zijn, en dat alle voorwaarden optimaal zijn om te kunnen presteren.”

Stel dat de Olympische Zomerspelen in het Russische Sotsji zouden worden gehouden. Zou je dan gaan?

“Stel dat dat zo was ... Dan zou ik de Spelen niet boycotten. Nooit. Er zijn elke keer wel redenen om de Spelen te boycotten. Als sporter ben ik maar met één ding bezig: presteren. De Olympische Spelen hebben voor mij iets magisch. Die wil ik niet missen. Olympisch goud is het hoogst haalbare. Daar moet alles voor wijken. Ik vraag me trouwens af of het helpt als een topsporter zoals Ireen Wüst Sotsji zou gaan boycotten. Zij zou met zo’n daad het probleem niet oplossen. De kern van de weerzin die uit de Russische wetgeving tegen homoseksualiteit spreekt is voor mij gewoon niet te begrijpen; ik ben thuis heel vrij en met respect opgevoed.”

Het heeft dus geen zin om een statement te maken?

“Topsporters zelf maken in de aanloop naar zo’n grote wedstrijd maandenlang voortdurend de afweging of activiteiten wel of niet bijdragen aan de optimale prestatie. Ik leefde naar Londen toe als een ‘non in het water’. In de aanloop moet je egoïstisch zijn; je hebt dan geen ruimte voor ‘gedoe’ over mensenrechten, maar evengoed ook niet voor bepaalde etentjes of prijsuitreikingen. Ik begrijp het heel goed dat Ireen Wüst niet betrokken wil worden in een discussie over homorechten en olympische idealen, omdat zij vóór alles topsporter wil zijn en al haar focus nodig heeft in haar voorbereiding.

Het heeft wel zin als voormalig olympisch kampioenen, het NOC*NSF of de politiek zich duidelijk uitspreken. Zij kunnen wel degelijk druk uitoefenen en het recht van ieder mens en het belang van respect uitdragen. Persoonlijk heb ik geen behoefte om een publiekelijk statement te maken, omdat het voor mij om respect in zijn algemeenheid gaat. Voor mij gaat het om ieder mens met al zijn facetten. Van mij hoeft de acceptatie van seksuele voorkeur niet te worden uitvergroet. Je hoeft aan mij niet apart te verkopen dat je homoseksueel bent, net zo min dat iemand roept dat hij of zij moslim is.”

Hoe zie jij de rol van coaches in de breedtesport, in de omgang met kinderen en jongeren als het gaat om homoacceptatie?

“Het klimaat bij zwemverenigingen is heel open en natuurlijk. En als kind leer je bij een club al vroeg veel over discipline en goed omgaan met je lichaam. Als je als jongen of meisje gevoelens hebt voor iemand van je eigen geslacht, kan dat bij zwemmen lastig zijn. De omgang is namelijk best intiem: je draagt alleen badkleding en doucht samen. Je kwetsbaarheid is daarbij eerder zichtbaar.

Zwemverenigingen zouden hierin een meer actieve rol kunnen spelen, want iedereen moet plezier kunnen hebben en zich veilig voelen. Iedereen dént nu dat het niet nodig is om acceptatie uit te dragen, omdat

“Ik begrijp het heel goed dat Ireen Wüst niet betrokken wil worden in een discussie over homorechten en olympische idealen”

het geen issue lijkt te zijn. Voor een veertienjarige met twijfel over zijn of haar seksuele geaardheid is het dat wel en die worsteling kan heel veel energie kosten. Juist in een zwemclub, waar een soort familiegevoel heerst en waar vriendschappen ontstaan. Praat er openlijk over en zorg dat mensen zich veilig voelen. Stel er een vertrouwenspersoon voor aan, maar vergroot homoseksualiteit niet te veel uit want dan wordt het zo’n ‘punt’. Het kan daardoor afschrikken of met lacherigheid worden ontvangen.”

Wat is jouw betrokkenheid bij homoacceptatie?

“Nu je het vraagt: eigenlijk geen. Ik ben hetero. Ik ken ook niet heel veel homo’s of lesbiennes in de sport. In mijn familie is een oom homoseksueel. Hij komt uit een Javaanse familie. In die cultuur wordt er niet echt over gesproken. Het is in de generatie van mijn ouders wel geaccepteerd, maar mijn opa en oma verbergen het onderwerp. Mijn ouders hebben me vanaf het begin wederzijds respect bijgebracht en dat is mijn levensmotto.”

Zie jij jezelf als boegbeeld van respect?

“Ik vind wederzijds respect en veiligheid in elke situatie van groot belang. Dat begint met respect voor jezelf, pas dan kun je de ander respecteren. Zolang ik zwem, ben ik vooral bezig met zwemmen en niet met het uitdragen van een ideaal. Op dit moment richt ik al mijn aandacht op Rio de Janeiro (2016), waar de volgende Olympische Zomerspelen plaatsvinden. Er ligt al een compleet traject van trainingen en wedstrijden klaar. Na mijn topsportbestaan wil ik misschien wel mijn invloed aanwenden om het belang van dit thema uit te dragen.

Ik hoop dat mijn prestaties jonge kinderen stimuleren om meer te gaan bewegen, te sporten. Kies de sport die bij je past en waar je plezier in hebt. Niet iedereen hoeft van mij te gaan zwemmen. En ik hoop een klein beetje te kunnen bevorderen dat iedereen in de sport zichzelf kan zijn en met respect omgaat met ieder ander, of je nu blank of gekleurd, moslim, van joodse afkomst of homo bent.” ◀

PASSIE VOOR ZWEMMEN

Ranomi Kromowidjojo (23) houdt al twintig jaar van water. Nog nét voor haar derde verjaardag kreeg ze haar eerste badpak. Plons! Ze sprong impulsief het zwembad in. Haar moeder moest haar van de bodem opduiken om verdrinking te

voorkomen. Toen Ranomi gered was riep ze enthousiast: “Nog een keer!” Zwemmen staat centraal in haar dromen. En die verbeelding – samen met een jarenlange consequente keuze voor een topsportbestaan – bracht haar roem. In 2012 maakte ze haar dromen ten volle waar. Op de Olympische Spelen in Londen won

ze twee keer goud op de koninginnenummers: 50 en 100 meter vrije slag. De passie voor zwemmen op het hoogste niveau deelt ze met haar vriend Pieter van den Hoogenband, eveneens meervoudig olympisch kampioen op de vrije slag. Ranomi: “Ik wil het maximale uit mezelf halen. Dat zit heel diep van binnen;

successen motiveren mij juist. Ik wil mezelf en de wereld doen verbazen en iedere keer boven mijzelf uitstijgen. Het verleggen van grenzen geeft me een kick. Het voedt de aandrang om één keer per jaar tijdens een EK of WK en één keer in de vier jaar tijdens de Olympische Spelen op mijn toppen te presteren.”

